

Katowice 2024-05-16

Uniwersytet Śląski w Katowicach
Szkoła Filmowa im. Krzysztofa Kieślowskiego
Prof. dr hab. Janusz Musiał

Recenzja

dorobku artystycznego, twórczego i dydaktycznego
oraz osiągnięć artystycznych Pana doktora **Tomasza Michalowskiego**
w związku z procedurą czynności w postępowaniu habilitacyjnym
w dziedzinie sztuk filmowych, przeprowadzaną przez Radę Wydziału
Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej, Państwowej Wyższej Szkoły
Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi

Pan doktor **Tomasz Michalowski** pierwszą swoją indywidualną wystawę zaprezentował w 1991 roku w Galerii „Pacamera” prowadzonej przez Stanisława Wosia w Suwałkach (zestaw fotografii „Od ziemi do nieba”).

W tym samym roku wspólnie z kolegami z Wydziału Operatorskiego PWSFTViT w Łodzi - Andrzejem Olichwierzem i Krzysztofem Hejke założyli grupę fotograficzną Look (wspólnie zrealizowali pięć wystaw fotografii, między innymi w Galerii FF w Łodzi i Galerii Pacamera w Suwałkach).

Przez kilka lat fotografował pejzaże na kolorowych diapozytywach 6x6 cm., brał udział w diaporamach, prezentując swoje kolorowe prace. Zaczął zdobywać nagrody na lokalnych konkursach fotograficznych. W 1989 na międzynarodowym konkursie fotograficznym Pentacon – Orwo zdobył V nagrodę w dziale kolor – na konkurs ten nadesłano 25 tysięcy fotografii.

W międzyczasie na Biennale krajobrazu w Kielcach za nadesłany zestaw czterech prac dostał I nagrodę.

Kolorowe prace autora zostały uznane przez środowisko związane z fotografią za interesujące, został zaproszony do udziału w wystawie „Nowa generacja fotografii polskiej” w Galerii BWA, w Gorzowie Wielkopolskim.

W 1991 roku brał udział w I „Krajowym Salonie Fotografii Artystycznej” w Żarach, gdzie zestaw prac pt: „Ziemia na którą przyszli” otrzymał główną nagrodę Grand Prix.

Podczas kolejnej edycji, II Krajowego Salonu Fotografii Artystycznej, za nowy zestaw fotografii „Napełnić przestrzeń”, ponownie otrzymał nagrodę Grand Prix.

Miał prezentacje swoich fotografii w takich pismach o fotografii jak: Foto, 6x9 i Imago

W 1992 roku został zaproszony do udziału w międzynarodowej wystawie fotografii „Europe Without Frontiers” w Image Gallery w Aarhus w Dani.

Na XXII Konfrontacjach Fotograficznych otrzymał II nagrodę i wyróżnienie za zestaw „Gdzie nie ma tęsknoty”.

W 1993 w kolejnej edycji XXIII Konfrontacji otrzymał I miejsce za zestaw „Napełnić przestrzeń”. W Małej Galerii ZPAF w Warszawie odbyła się indywidualna wystawa „Napełnić Przestrzeń”.

W 1994 roku wygrał międzynarodowy konkurs fotograficzny we Francji, nagrodą było studniowe stypendium Pepiniers w Chalon Sur Saone.

Pokazał swoje prace na międzynarodowym festiwalu fotografii „Copenhagen visual w Sukke Rtoppen Gallery i zbiorowej wystawie „Kamień” w Galerii PACamera w Suwałkach.

W 1994 odbyła się indywidualna Wystawa w Galerii Pusta w Katowicach, pokazał swoje prace na dużej zbiorowej wystawie „Konstelacje” w Galerii FF w Łodzi, „Pustynna Burza” w Galerii BWA w Katowicach, „Polish Photography” – Aquario Romano Gallery w Rzymie, „Hotel Europa”, Fotografie In der Brothabrik w Berlinie, Salon Futura, Rotterdam Gallery w Holandii.

Po ukończeniu studiów, podjął pracę jako operator filmowy, przez kilka kolejnych lat brał udział w wielu międzynarodowych wystawach fotografii: Współczesna fotografia Polska, Voipaala- Vapeakoski Gallery – Finlandia, „Fotografia, L Abattoir Gallery, Chalon Sur Saone, Francja, Shaken not Stirred, Young Photographic Art, From Europe, Goethe Institute, Paryż, The Life Line, Muzeum Gallery, Kier in do Kok, Talii.

W sumie brał udział w kilkudziesięciu zbiorowych wystawach fotografii oraz kilkunastu indywidualnych.

Jako operator filmowy jest autorem zdjęć do około stu filmów dokumentalnych i sześciu filmów fabularnych. Współpracował z takimi reżyserami jak: Janusz Kondratiuk, Krzysztof Krauze, Dariusz Jabłoński.

Współpracował z Janem Jakubem Kolskim, Maciejem Adamkiem i wieloma innymi reżyserami.

Jest autorem zdjęć do kilku filmów, które uzyskały wysokie międzynarodowe nagrody: „Fotoamator” reż. Dariusz Jabłoński, nagroda Prix Europe na Międzynarodowym Festiwalu „Prix Europe” w Berlinie, nagrodę Iorisa Ivensa na Międzynarodowym Festiwalu filmów Dokumentalnych w Amsterdamie i jeszcze kilkanaście nagród na znaczących międzynarodowych festiwalach.

Film „I nie opuszczę Cię aż do śmierci” w reż. Macieja Adamka, otrzymał nagrodę Prix Europe w Berlinie i kilkanaście nagród na znaczących międzynarodowych festiwalach.

Za zdjęcia do filmu „Wino Truskawkowe” w reżyserii Dariusza Jabłońskiego otrzymał nagrodę Jantar na konkursie filmów pełnometrażowych Młodzi i film oraz na Festiwalu Sztuki filmowej „Prowincjonalia”.

Jest autorem zdjęć do 170 odcinków cyklu dokumentalnego „Dzika Polska”, do ponad 200 odcinków serialu dokumentalnego „Kochaj mnie”, do 40 odcinków cyklu „Tańczący z Naturą” i kilku innych seriali dokumentalnych.

Praca zawodowa

Pan doktor Tomasz Michałowski w latach 1999-2000 podjął pracę jako nauczyciel fotografii w Wyższej Szkole Dziennikarstwa im. Melchiora Wańkowicza w Warszawie.

W 2012 roku rozpoczął pracę trwającą do 2020 roku, jako samodzielny wykładowca w Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości w Białymstoku, prowadząc pracownię Klasycznych Tematów w Fotografii i pracownię Fotografii Dokumentalnej.

Od 2013 roku pracuje jako samodzielny wykładowca przedmiotu Podstawy Sztuki Operatorskiej w Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

W 2013 roku rozpoczął studia doktoranckie w PWSFTviT w Łodzi, po ich ukończeniu i zdaniu wymaganych egzaminów otrzymał 09.03.2018 roku tytuł doktora w dziedzinie sztuk filmowych.

W czasie rozpoczęcia studiów doktoranckich podjął pracę na stanowisku asystenta w pracowni Sztuki Operatorskiej w PWSFTviT w Łodzi.

Jako rozprawę doktorską zaprezentował wystawę fotografii, której premiera odbyła się podczas międzynarodowego festiwalu fotografii „Interphoto” w Białymstoku, oraz aneks teoretyczny pt. „Logos w fotografii”.

W tym czasie został zatrudniony w PWSFTviT na stanowisku adiunkta.

Po obronie doktoratu był autorem zdjęć i reżyserem kilku filmów i seriali dokumentalnych: „Tatarzy Polscy” i „Wiedziałem, że po mnie przyjdziecie”.

Brał udział w kilkunastu wystawach zbiorowych fotografii w BWA w Jeleniej Górze, KRNAP w Vrchlabi, w Galerii pod Arkadami w Łomży, Galerii Atelier w Chełmie. Triennale Sztuki Sacrum Ja i Ty/ Ja – Ono w Częstochowie. Duchowość Pogranicza w Narolu.

Zaprezentował siedem wystaw indywidualnych, które odbyły się: na festiwalu „Interphoto” w Białymstoku, Opolskim Festiwalu Fotografii, festiwalu „Natura i Sztuka” w Toruniu, w BWA w Jeleniej Górze, Wolskim Centrum Kultury w Warszawie, Galerii FF w Łodzi, Galerii Pusta w Jaworznie.

Tu cytat autora o jego twórczości:

Moja fotografia jest opowieścią o tym jak wraz z nią dojrzewałem, opowiada o tym pięknym i tajemniczym, bo odległym już w czasie początku. Fotografując czuję się jak ptak, który wlatuje, bo chce zobaczyć więcej i poczuć się wolnym. Lot, to jedno z największych marzeń człowieka, fotografując spełniam to marzenie. Potrzeba lotu wyzwala potrzebę przekształcenia się w upragniony obraz. Być może jest to upragnienie niczego, jest tylko tęsknotą za utęsknieniem i to staje się tu stawką. A może najważniejsze są pytania, które się w nas pojawiają, dlatego chcemy je jednocześnie adorować i opowiadać obrazami zawierającymi emocje skryte w różnych stopniach szarości na powierzchni fotografii.

Pedagog i popularyzator

Poza aktywnością artystyczną na polu filmu i fotografii pan doktor Tomasz Michałowski od wielu lat pracuje jako pedagog, popularyzator sztuki i nauki.

W 2008 roku otrzymał nagrodę „Popularyzatora Nauki” w dziale dziennikarz, Redakcja, Instytucja naukowa, za zdjęcia i wysoką jakość cyklu dokumentalnego – „Dzika Polska”.

Od wielu lat prowadzi wykłady popularyzujące medium fotografii.

W 2015 był kuratorem wystawy fotografii „Dialog z obrazem”, podczas festiwalu Interphoto w Białymstoku, w 2016 roku podczas Międzynarodowego festiwalu fotografii „Interphoto” w Białymstoku przeprowadził wykład „Elementy mistyczne w fotografii”.

Prowadził warsztaty podstaw sztuki operatorskiej, podczas cyklu szkoleń Platon TV w Poznaniu.

W 2019 roku przeprowadził zorganizowany przez Muzeum Narodowe w Gdańsku w ramach cyklu „Rozmowy o fotografii” wykład pt. „Logos w fotografii”.

Jest autorem wstępu do katalogów wystaw fotografii podczas Festiwalu Interphoto w Białymstoku: „Dialog z obrazem”, „Pejzaż z archetypem”, „Pejzaż wewnętrzny”, „Sekretne życie grawitacji”.

Napisał wstęp do katalogu z wystawy Michała Zielińskiego – „Moje miejsce już tam” oraz z wystawy „Przestrzenie” – Anny Habdas-Czujko.

Jest autorem jednego z esejów poświęconych pamięci Stanisława Wosia zamieszczonych w książce pt. „Wywiedziony z ciemności i ze światła” oraz autorem wstępu do książki – „Śladami Szarego Wilka”.

W 2023 roku brał udział w międzynarodowej akcji fotograficznej – „Atelier pod Śnieżką”. Podczas Jeleniogórskich Wszechnic fotograficznych przeprowadził w latach 2013-2023 dziesięć wykładów o fotografii i warsztaty – „Fotografowanie twarzy człowieka”.

W latach 2018- 2021 prowadził w Kowarach „Warsztaty Filmu Dokumentalnego”.

Osiągnięcia z zakresu opieki artystycznej

Pan doktor Tomasz Michałowski był opiekunem artystycznym ponad sześćdziesięciu etiid operatorskich zrealizowanych przez studentów II roku PWSFTviT Wydziału Operatorskiego i Realizacji TV w Łodzi.

Ponadto był promotorem czternastu prac licencjackich oraz filmów dyplomowych studentów Wydziału Organizacji produkcji filmowej i Telewizyjnej w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie.

Był też promotorem ponad dwudziestu prac dyplomowych studentów AFIP w Białymstoku.

Podsumowując

Autor jest wszechstronnie ukształtowanym praktykiem oraz teoretykiem w obszarze sztuk wizualnych – fotografii i filmu, a także posiada liczne kompetencje organizatora i kuratora wystaw oraz spotkań artystycznych.

Za swoją działalność naukową i artystyczną otrzymał wiele nagród.

Tematyka i forma obecne w twórczości autora

Digitalizacja kultury prowadzi do szeregu przemian mediów na wielu poziomach. Takie wynalazki jak: komputer, skaner, drukarka, wyświetlacz – tworzą cyfrowy obraz współczesnej kultury; matryca to serce, a procesor to mózg aparatu fotograficznego. Za Andreasem Mülle-Pohle – *„Rodzi się nowy porządek świata, i wszystko wskazuje, że pogrzebie relacje analogowe”*.

Współcześnie ogromna, wręcz nieograniczona przestrzeń danych do zapisania prowokuje do mało świadomych gestów, „zdejmowania” wielu obrazów, generowania wirtualnych przestrzeni nacechowanych brakiem własnej tożsamości i unikatowości. W efekcie ma miejsce zjednoczenie człowieka i maszyny, sterylny akt technologiczny na poziomie aktu tworzenia.

Jakie miejsce we współczesnym pejzażu kulturowym zajmuje twórczość Pana doktora **Tomasza Michałowskiego?**

Od wielu lat autor podejmuje próby zmierzenia się z tematem pejzażu oraz ludzkiego ciała. W obszarze działań natury artystycznej, które są wyrazem ekspresji budowanej na gruncie osobistych doświadczeń.

Autor tworzy fotograficzne zbiory prac, które opisują wybrane fragmenty otaczającej nas rzeczywistości i świata realnego. W wielu cyklach ma miejsce wizualizacja właściwości związanych z fenomenem światła, aktem tworzenia się obrazu i światłem jako medium fundamentalnym i esencjonalnym dla fotografii, która w klasycznym ujęciu oparta jest na światło-twórczych aspektach.

Pan doktor Tomasz Michałowski wpisuje się w krąg autorów, którzy poprzez swoją twórczość zgłębiają problematykę istoty naszej egzystencji. Poszukuje w sztuce wartości metafizycznych. Za sprawą medium fotografii podejmuje próbę docierania do tajemnicy. W tych fotograficznych trenach, zawarta jest powaga, swoista adoracja majestatu Natury i obecności człowieka.

Wybrane prace autora nawiązują do mitu religijnego, odnajdywaniu korelacji między życiem i sztuką. Odczuwa głęboką duchową więź ze swoimi obrazami. Towarzyszy mu przekonanie, że odnalazł osobistą drogę w sztuce. Działania na polu fotografii zaczęły wykroczać poza kategorie estetyczne.

Autor podejmuje ryzyko pójścia poza wizualność, stawia pytania dotyczące badania własnej duchowości, odchodzi od rzeczywistości znalezionej / gotowej / zastanej.

Stawianie pytań umożliwia mu tworzenie nowych światów fotograficznych.

Autor interesuje się sferą nieświadomości, światem, który poznaje w czasie snu. Podczas snu jesteśmy słabi i bezbronni, kontrolę przejmuje nieświadomość, prowadzi do „duchowej ojczyzny”. Odnajduje, rozpoznaje i koreluje wartości psychiczne oraz estetyczne pochodzące ze sfery świadomej i nieświadomej.

Żeby opowiedzieć o tym za pomocą obrazu do inscenizacji używa prostych zabiegów i narzędzi. Głównym tematem prac staje się człowiek i jego portret w przestrzeni. Na osobisty użytek powstające obrazy nazywa wizualnymi poematami, tworzącymi subiektywną narrację o człowieku żyjącym pomiędzy Niebem a Ziemią.

Obrazy-kompozycje w pewnym sensie nawiązują do prawosławnych ikon. Duchowa formacja wyniesiona z rodzinnego domu i świata, w którym się wychował, wpłynęły na wymiar duchowy jego twórczości. Prace lokują się blisko mitu i religii, inspirują liczne metafory oraz skojarzenia.

Dzieło będące podstawą postępowania habilitacyjnego

Fotografia jest magicznym medium do tworzenia obrazów złudzeń, analogonów wykadrowanych fragmentów świata autorów. Umożliwia zatrzymywanie i przenoszenie w czasie i w przestrzeni obrazów, w których zawarte jest nasze podobieństwo lub odbicie idei autora.

Światło, które Platon nazwał drugim ogniem, jest warunkiem koniecznym, aby dana rzecz była widzialna. Ujawnia i odsłania kształty oraz formy obserwowanego świata, które stają się widzialne dla naszego zmysłu wzroku. Stanowi budulec świata rzeczy i zjawisk, które stają się dzięki niemu dostrzegalne.

Głównym tematem prac fotograficznych pana doktora Tomasza Michałowskiego jest relacja żywiołu Ziemi z żywiołem Nieba. Fotografia stała się ulubionym narzędziem zapisu doświadczeń chwili. Kiedy staje przed czymś, czego nie pojmuje to zaczyna fotografować, opowiada za pomocą obrazów jak doświadcza tajemnicy – tak stara się budować jedność siebie ze światem, ujawnia cząstkę swego uniwersum, tego co podświadomie kocha i pragnie.

Inspiracją do powstania cyklu prac „**Pejzaż wewnętrzny**” stały się dwa opisy świata. Opis geocentryczny, zaproponowany przez Klaudiusza Ptolemeusza oraz opis geocentryczny, zaproponowany przez Mikołaja Kopernika.

Ruch Ziemi z pozycji obserwatora staje się nieodczuwalny przez niego.

Aby odwzorować ideę heliocentryczną podczas fotografowania autor używa statywu oraz głowicy od teleskopu z napędem paralitycznym, stosowanym podczas obserwacji astronomicznych. Dzięki użytej głowicy, która obraca się z taką samą prędkością kątową jak Ziemia, uzyskał poruszony obraz Ziemi i stały nieporuszony obraz Słońca.

Tu cytat autora:

Pejzaż nie jest czymś, co należy rozumieć. Jest zjawiskiem, które trzeba adorować. Moim ideałem obrazu jest obraz, który przestaje być obrazem, jest wyjściem i wejściem jednocześnie, prowadzącym do siebie i od siebie, jest przeniesieniem do innej rzeczywistości, do miejsca, które jest naszą „duchową ojczyzną”. Rozumiem to jako odnalezienie „nowej ziemi” i nowego nieba. Co to znaczy to inne miejsce? To świat w, którym wszystko jest

oswojone i swojskie, np; mój dom rodzinny, kiedy do niego przyjeżdżam, odżywają we mnie wspomnienia, przywołuje wszystko to co jest o mnie i mnie dotyczy. Taka przestrzeń jest mną nasycona, jest moim doświadczeniem, myślą i obrazem. Istotne jest to, że takie rozumienie fotografii wiąże się też z dyspozycją etyczną, która związana jest z odzyskaniem wolności. Wolność, która wyraża się, jak mawiali starożytni Grecy w umiejętności „zarządzaniu sobą”. Taka inicjacja w fotografii polega na zakwestionowaniu jej realności, odejściu od kalkowania rzeczywistości. To akt odwagi wyrażający się w oddaniu się afektowi, zachwytowi prowadzącemu nas do stanu zakochania, który pomaga nam w zobaczeniu zjawiska w nowy, nieznany wcześniej nam sposób.

Głównym tematem prac fotograficznych autora stał się człowiek i jego relacja z przestrzenią. Autor dokonuje manipulacji zjawiskiem przestrzeni i czasu.

W nowszych pracach pojawia się dużo przedmiotów, przeczących prawom grawitacji, zawieszonych w czasie ruchu na przestrzeni nieba. Na fotografiach pojawiła się nowa jakość, która wyraża się w dynamice i pięknie ruchu, skontrastowanym ze statyką człowieka umieszczonego w pejzażu. Dodatkowym walorem jest inscenizacja kadru, reżyserowanie fotografowanej sceny, nadające obrazom nowe metafory i literackie konteksty.

Tu cytat autora:

W tym procesie jest coś mistycznego i ekstatycznego. Czuję, że się coś wydarzy. To myślenie pomaga mi wejść na poziom meta i spojrzeć na siebie, wreszcie pomyśleć siebie. Ta nieokreśloność, rozmycie, nieostrość, bierze się ze zjawiska, jak powiadają fizycy kwantowi „świat staje się w każdym momencie”. Jest to bardzo ciekawe w kategoriach wizualnych, gdyż wzbogaca, zagęszcza i rozszerza to naszą wizję świata. Jestem w przestrzeni, która bierze mnie w posiadanie, a ja się nie bronię, mam do niej zaufanie, muszę tylko być w drodze.

Życiowe doświadczenia autor przechowuje pamięć, która pomaga mu zrozumieć sens rzeczy. To zrozumienie pozwala na wzbogacenie prac-obrazów, których tworzenie jest zakorzenione w prastarych doświadczeniach i rytuałach.

W przeszłości zawarte są doświadczenia tego, co minione. Przeszłość to sposób istnienia duchowości, która uszlachetnia i daje siłę.

Jak mówi autor:

(...) kiedy fotografuję to nie rejestruję prawdy o sobie, jest to raczej prawda przeżywanej chwili, która szybko przemija, staje się momentem, jest tym, czym już nie jestem. Powstały obraz jest więc takim bytem, jakim ja byłem, ale nim już nie jestem. To wycofanie się z przeszłości pozwala mi uwolnić się od uprzedmiotowienia. Wolność rozumiem jako uwalnianie się od przeszłości.

Rozedrganie, rozmycie i nieuchwytność to cechy określające pogranicze, moją osobę i moją twórczość.

Autor posiad wiare, że za pomocą powstałych obrazów, można przyczynić się do poprawy świata na lepszy. Przemiana otaczającego chaosu na ład stała się najważniejszym wyzwaniem. Fotografie są traktowane jako najlepsze znane mu narzędzie do realizacji tego celu.

Obrazy realizowane w przestrzeniach świata natury oraz poprzez dobór rekwizytów, które są ważne i posiadają osobisty charakter wybrane wątki autobiograficzne są kodowane w formy symboliczne. Za sprawą świata materii, ciała i zmysłów, autor podejmuje próbę spotkania i ujawniania pierwiastka duchowego.

Określone zabiegi pozwalają na odmienne kształtowanie form wizualnych i odnoszą się do wątku cielesnego. Autoekspresja w której przenikają się intuicja oraz koncepcyjna dramaturgia manifestują określone przeżycia autora. Zastosowanie światła jako kreatywnego medium, poprzez gest pisanie, malowania światłem (*light drawing*) wydobywa z ciemności i przenosi w sferę widzialną.

Dzięki tego rodzaju strategii twórczej zachodzi proces transformacji, przemiany, przeistoczenia – z jednej rzeczywistości do innej. Prace balansują na granicy widzialnego i niewidzialnego, są tajemnicą i zagadką, niedopowiedzeniem pełnym niejednoznaczności. Są one przede wszystkim wizualnym pytaniem. Wejrzeniem w nas samych, wyzwoleniem osobistych refleksji zainspirowanych „nakłuciem”, doświadczeniem obrazu. Są wizualizacją spotkania świata materialnego ze światem transcendentnym. Kontemplacyjny charakter prac pozwala na zanurzenie się w ich uniwersum i doświadczanie stanu imersji. Pozwalają one dotknąć czegoś pozazmysłowego.

Zastosowana technologia tworzenia obrazu podkreśla takie charakterystyczne cechy jak: manualność procesu i jego fizyczność, wysoki stopień skomplikowania i świadomość warsztatu, organiczność światłoczułej materii, fizyczność i trwałość obrazu, niepowtarzalność, unikalność. Wszystko to cechy coraz rzadziej przystające do otaczającej nas rzeczywistości i procesu tworzenia obrazu fotograficznego.

Duża intensywność emocjonalna i uczuciowa jest związana z procesem realizacji sesji i samego zdjęcia. Niemal fizyczny kontakt, manualny ślad, nacechowanie emocjonalne emanujące z powstałych prac. Są one nacechowane indywidualizmem wizji autora.

Stanowią one przeciwny biegun, w stosunku do otaczających nas zewsząd komunikatów wizualnych, które cechują się: łatwością, natychmiastowością, brakiem smaku, powierzchownością, sterylnością, powtarzalnością, schematyzmem, posługiwaniem się szablonem, mechanizacją i automatyzacją.

Dzieło będące przedmiotem postępowania habilitacyjnego, w określonym przez autora kontekście może być traktowane pod względem artystycznym i twórczym jako oryginalne i unikalne. To wyrazisty artefakt kreacji świadomego i ukształtowanego twórcy. Ta wyszukana plastycznie wizja powstała jako mariaż klasycznej XIX-wiecznej techniki malowania światłem oraz problematyki cielesności i doświadczania stanu kontemplacji świata natury.

W dziele szczególną uwagę zwraca koncepcja plastyczna, specyficzna wrażliwość oraz podkreślenie warsztatowych umiejętności manualnych (przywołanie ducha i unikalności medium fotografii). Ten fakt w znacznej mierze decyduje o wyjątkowości realizacji autora na tle wielu innych działań we współczesnym świecie nadprodukcji kreacji i modyfikacji obrazów.

Reasumując – z powyższego wynika, że w świecie przepelnionym różnymi mediami, fundującymi nam nadmiar wrażeń, autor znalazł dla siebie niszę i w tej skomplikowanej sytuacji, stara się ją wypełniać w autorski sposób.

Każdy nosi w sobie osobiste historie oraz traumy. Poprzez swoją twórczość autor odnosi się do ważnych momentów swojego życia. Odważnie obnaża się, ujawnia rany, zdejmując kolejne maski albo je zakłada.

Proces twórczy może być doświadczeniem terapeutycznym. W tym przypadku fotografia jest terapią, wizualną odyseją wypełnioną szeregiem intuicyjnych metafor. Obrazów, które pozwalają oswajać i ujarzmić traumy, które nas zamieszkują.

Uwagi

Nie mam uwag w zakresie dorobku, formy i treści pracy badawczej i artystycznej kandydata.

Konkluzja

Stwierdzam, że dzieło Pana doktora **Tomasza Michałowskiego** pt. *Pejzaż wewnętrzny* prezentuje oryginalne rozwiązanie artystycznego problemu.

Kandydat wykazuje się wiedzą teoretyczną, warsztatem pojęciowym oraz kompetencjami praktycznymi, a także ma na swoim koncie działania w charakterze autora, kuratora oraz popularyzatora w zakresie medium fotografii. Warto nadmienić, iż w kontekście medium fotografii i filmu od wielu lat równolegle prowadzi działania natury artystycznej, dydaktycznej, naukowej i popularyzatorskiej.

Dorobek artystyczny i naukowy z badanego okresu oraz dzieło artystyczne spełniają warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (wraz z późniejszymi zmianami).

Dorobek artystyczny oraz oryginalne dzieło artystyczne doktora **Tomasza Michałowskiego** stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuk filmowych i teatralnych.

Kandydat wykazuje się ogólną wiedzą teoretyczną oraz opanowaniem warsztatu pojęciowego, który znajduje zastosowanie w opisie i analizie zjawisk twórczych w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuk filmowych i teatralnych.

Dzieło będące przedmiotem postępowania habilitacyjnego spełnia warunki określonej w art. 210.1. ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 roku.

Niniejszym zwracam się z wnioskiem do Uczelnianej Komisji ds. Stopni Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi o podjęcie dalszych czynności związanych z procedurą postępowania w sprawie nadania Panu doktorowi **Tomaszowi Michałowskiemu** stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuk filmowych i teatralnych.

.....
prof. dr hab. Janusz Musiał